

narska i sanitarna služba treba, da se kud i kamo više angažiraju na poslovima, koje im određuju propisi o nadzoru nad higijenskom i kvalitetnom proizvodnjom i prometom mlijeka. Osim nadzora nad zdravljem muzara i ljudi, koji se bave mlijekom morat će organi navedenih službi, da živom riječju u predavanjima, da popularnim brošurama, letacima i slikama nauče najšire redove naših stočara, kako će mlijeko sačuvati čisto i kako će pravilno postupiti s mlijekom, da bude kvalitetno. Udruženje mljekarskih poduzeća treba da sistemom natjecanja i pravilno nagrađujući postignute rezultate u proizvodnji čistog i zdravog mlijeka potiče interes stočara i osoblja, koje vrši mužnju i rukuje mlijekom, kako bi što zdušnije poradilo oko unapređenja kvalitete mlijeka. Sve to je u uskoj vezi s općim podizanjem kulturnog i ekonomskog standarda našeg naroda i stoga treba kontrolu kvalitete mlijeka u higijenskom pogledu organizirati i postepeno uvoditi u onom opsegu u kojem smo ostvarili i mogućnosti za održavanje načela higijene.

Osvrnuo sam se u ovom članku samo na općenite zadatke, koje treba da vrši pravilno organizirana kontrola nad kvalitetom mlijeka. Time sam se neizbježno morao dodirnuti i zadataka Udruženja mljekarskih poduzeća. Nadopuni li ovo Udruženje ovako svoje zadatke (objavljene u prvom broju svog mjesečnika od mjeseca lipnja o. g.), tada će seono zaista bitno razlikovati od Udruženja mljekara kapitalističke Jugoslavije, jer će voditi računa ne samo o kontroli kvalitete mlijeka da postigne što bolji trgovački efekt, već i o stvarnoj prehranbenoj vrijednosti mlijeka.

M. Francetić.

O ulozi sabirališta mlijeka

Veće mljekare sakupljaju samo neznatan dio mlijeka izravno od proizvađača. Najveći dio dobivaju posredstvom svojih sabirališta, koja se nalaze gotovo u svakom većem selu mljekarskog rajona.

Iako sabiralište mlijeka može biti uvršteno među najvažnije privredne centre sela u stočarskim krajevima, ipak ono rjeđe u cijelosti odgovara svojoj namjeni.

Da bi rukovodioci sabirališta što potpunije izvršavali svoje svagdašnje odgovorne zadatke, prikazat ćemo ukratko ulogu sabirališta.

Posredstvom sabirališta mlijeka povezuju se proizvađači s rajonskom mljekarom. Zadaća sabirališta — u odnosu na rajonsku mljekaru — u prvo me je redu ta, da prikupi što više i što boljeg mlijeka, koje će očuvati u svježem stanju, i takovo što prije otpremiti do svoje rajonske mljekare. Izuzetno — u slučaju potrebe — sabiralište vrši i preradu mlijeka.

U vezi s prednjim zadatkom sabiralište redom obavlja ove radove:

Mjeri i preuzima mlijeko od proizvađača.

Upisuje preuzetu količinu u mljekarsku knjižicu proizvađača i u svoj sabirni arak, koji po završenom preuzimanju mlijeka zbraja.

Sortira mlijeko po kvaliteti barem na dvije vrste, a na osnovu organoleptičke probe (ispituje osjetilima — okus, vid, miris).

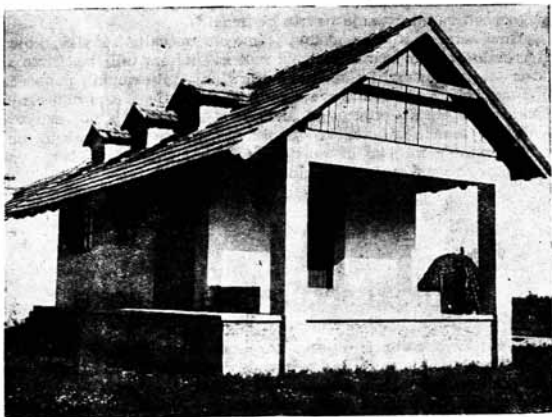
Procjeđuje sve mlijeko.

Uzima uzorke i vrši osnovno ispitivanje mlijeka pojedinih proizvađača i svega mlijeka, i to s obzirom na sadržinu masti, specifičnu težinu, čistoću i kiselost. (U nekim slučajevima predstavnik laboratorija rajonske mljekare sam uzima uzorke, koje ispituje u centralnom laboratoriju).

Sortirano mlijeko treba da hladi — izuzetno da ga i pasterizira — i puni u kante, koje blombira.

Otprema mlijeko vlakom, kamionom ili kolima u svoju rajonsku mljekaru, uz pismenu dostavnicu.

Potkraj mjeseca sabiralište obično sastavlja za proizvađače isplatnu listu, koju radi provjere i naplate dostavlja svojoj rajonskoj mljekari.

Sabiralište mlijeka u Tenjskom Antunovcu

Između 5. i 10. u mjesecu vrši isplate mlijeka proizvađačima, ako to ne obavi naročiti izaslanik rajonske mljekare ili mjesna zadruga.

Osim navedenih zadataka namještenici u sabiralištu dužni su svaki dan održavati najveću čistoću prostorija, uređaja, i svoju ličnu, jer se na taj način čuva mlijeko od kvarenja, a proizvađaču se dobrim primjerom pokazuje, kako treba rukovati mlijekom.

Ali u vršenju naprijed navedenih zadataka očituje se samo jedan dio djelatnosti sabirališta mlijeka. Uloga sabirališta u odnosu na proizvađača mlijeka nije manje važna od one prve.

Da bi sabiralište moglo potpuno udovoljiti svojoj osnovnoj namjeni: prikupiti što više i što boljeg mlijeka, ono treba kod samih proizvađača nastojati da poveća i poboljša proizvodnju.

Sabiralište može u znatnoj mjeri utjecati, da se poveća proizvodnja mlijeka, naročito sada, kad proizvađači slobodno raspolazu proizvedenim suvišcima. Rukovodilac sabirališta može — kao zainteresirani predstavnik poduzeća, koje kupuje mlijeko — običi pojedina domaćinstva, pa upozoriti, kako će bolje hraniti i timariti muzare, upozoriti na potrebu, da se poveća proizvodnja stočne krme, na bolji izbor i uzgoj mliječne stoke i dr. Suradnja s mjesnim i kotarskim organima zdravstvene i veterinarske službe, pa s organima za unapređenje poljoprivrede uopće — a stočarstva napose — prijeko je potrebna. (Na pr. kod suzbijanja ljudskih i stočnih zaraza, koje se prenose mlijekom, kao što su sušica, šarlah, slinavka i šap, zarazni pobačaj i dr.). Inicijativa i lično zauzimanje kod nabavke stočne krme, travnog i djetelinskog sjemena, umjetnih gnojiva, nabavke bolje rasplodne stoke, pa suradnja sa stočarskom zadrugom i sl. imat će za posljedicu, da će se povećati i da će pojeftiniti proizvodnja mlijeka.

Uzimajući uzorke u mljekari, a napose ispitujući nečistoću mlijeka rukovodilac sabirne stanice može stvoriti zaključke i o uvjetima proizvodnje kod pojedinih proizvađača. Čistoća krave, staje, suda i lica, koje muze, jasno se očituje i na mlijeku. Ako se s rezultatima ispitivanja upoznaju i proizvađači (izlaganjem uzoraka u mljekari, na dogovoru s proizvađačima prigodom isplate, pismenom obavješću i sl.), može se među njima razviti živ interes za povećanje čistoće pri rukovanju mlijekom. Shćno je i sa patvorenjem mlijeka (obiranje, dolijevanje vode).

Nema sumnje, da sabiralište mora na vrijeme potpuno i pravedno izvršivati svoje obveze prema proizvađačima (isplate mlijeka), a svaka analiza treba biti nepristana i točna. U protivnom slučaju proizvađači gube povjerenje u osoblje sabirališta, a to se povjerenje nanovo stječe teško i sporo.

Upozorujući na ulogu sabirališta mlijeka — kako u odnosu na rajonsku mljekaru, tako i u odnosu na proizvođače — želja nam je, da njihovi rukovodioci i radnici razmisle o toj ulozi, pa o mjerama, koje će izvršiti, da njihova sabirna stanica potpuno odgovori svojoj namjeni i da postane privredni centar, koji će poslužiti, da se unaprijedi proizvodnja mlijeka u selu i poboljša prehrana stanovništva mlijekom u gradovima.

Ing. Markeš M.

O uzimanju uzoraka za ispitivanje mlijeka

Za ispitivanje kvalitete mlijeka u onom opsegu, u kojem to već danas mogu izvršiti naša mljekarska poduzeća, treba uzeti svaki mjesec barem 3 puta po jedan uzorak za pretragu. Uzorak se uzima tako, da se sve mlijeko svakog proizvađača na mjestu preuzimanja dobro izmiješa u čistoj i dovoljno velikoj posudi (mlijekarskoj kanti ili na vagi), i nakon toga uzme se potrebna količina mlijeka za pretragu. Pritom se može odmah izmjeriti i specifična težina mlijeka. Prije miješanja mlijeka dobro je izmjeriti mu i temperaturu.